

Uitgangspuntennotitie met betrekking tot de mogelijke realisering van een nieuwe schaapskooi- of onderkomen in de gemeente Nunspeet.

1. Aanleiding.

In het regiocontract 2012-2015 was er door de provincie een bedrag van € 300.000,- toegezegd als bijdrage in de kosten van de realisering van een nieuwe schaapskooi in Elspeet door de Stichting Schaapskudde Gemeente Nunspeet (SSGN).

Op 5 december 2014 diende de SSGN een aanvraag voor een omgevingsvergunning in om af te wijken van het bestemmingsplan voor de bouw van een schaapskooi op de hei aan de Nunspeeterweg te Elspeet. Het was de bedoeling de huidige kudde ter grootte van 160 ooiën uit te breiden naar een kudde van circa. 250 ooiën. In de nieuwe kooi zou, naast het onderkomen van de kudde, op beperkte schaal opslag van voer en materiaal plaatsvinden. Op 26 maart 2015 verwierp de gemeenteraad in meerderheid het collegevoorstel om de verklaring van geen bedenkingen te verlenen voor de aanvraag voor een omgevingsvergunning voor nieuwbouw van een schaapskooi. Op 14 april 2015 besloot Gedeputeerde Staten van Gelderland de gevraagde verklaring van geen bezwaar ten behoeve van de realisatie van de nieuwe schaapskooi op grond van de Natuurbeschermingswet te weigeren.

Na een aantal bestuurlijke overleggen gaf de SSGN uiteindelijk gemotiveerd weer dat zij realisering van een nieuwe kooi voor 1 januari 2016 niet meer haalbaar achtte.

In de beantwoording van vragen bij de algemene beschouwingen voor de Programmabegroting 2016-2019 is toegezegd dat het college begin 2016 komt met een notitie, waarin de inhoudelijke en financiële uitgangspunten van de kudde in relatie tot een (nieuwe) kooi worden vastgelegd alvorens weer plannen te ontwikkelen voor een nieuwe schaapskooi of -onderkomen. Gelet op de opgedane ervaringen rond de planvorming van een nieuwe schaapskooi onder het regiocontract is het namelijk van belang dat er vooraf politiek en maatschappelijk draagvlak bestaat. Daartoe dient deze uitgangspuntennotitie.

2. Inzicht in financiën.

Tijdens de discussies in de gemeenteraad werden er ook vragen gesteld over de financiën. Daarom is het goed om eerst inzicht te verschaffen in de huidige financiën.

Kosten voor rekening van de gemeente

De exploitatie van de schaapskudde geschiedt door de SSGN. De SSGN ontvangt hiervoor de volgende middelen en faciliteiten van de gemeente:

- € 55.465,00 Reguliere subsidie 2016 conform programmabegroting.
- € 17.500,00 Maximale begrazingsvergoeding 2016 (*).
- Gratis gebruik van de huidige schaapskooi met toebehoren en de gemeentelijke schapenweide, groot 4 hectare.

De kosten van onderhoud en beheer (onderhoud, gas, water en elektriciteit, belastingen, verzekeringen e.d.) van de schaapskooi in 2016 worden geraamd € 11.500,-. Groot onderhoud is hierin niet meegenomen. De kooi heeft een capaciteit voor 160 schapen.

De totale kosten in 2016 voor rekening van de gemeente zijn afgerond maximaal € 84.500,-

(*) Op basis van huidige gemiddelde marktprijs per graasdag, de huidige kuddeomvang (ongeveer 175 schapen) en een reëel aantal te verwachten graasdagen/-uren was berekend wat de begrazingsdienst in 2015 mocht kosten. Afgerond kwam dat neer op een bedrag van € 17.500,—. Tijdens het bestuurlijk overleg met vertegenwoordigers van het bestuur van de SSGN is deze berekening van de begrazingsvergoeding in 2015 besproken en de reële verwachting uitgesproken dat de SSGN dat jaar kon rekenen op een vergoeding van € 17.500,—, mits de stichting daarvoor het aantal benodigde graasuren in 2015 ook daadwerkelijk realiseert. Over en weer is besproken dat 2015 nadrukkelijk gezien moet worden als startjaar en dat de genoemde begrazingsvergoeding beschouwd dient te worden als een groeimodel naar de toekomst toe. Het seizoen 2015 is inmiddels op een constructieve wijze met de SSGN geëvalueerd en er zijn begrazingsafspraken gemaakt voor 2016 (zie mededelingenbrief wethouder Storteboom aan de commissie Maatschappij en Middelen in maart 2016). In 2015 is door de gemeente afgerond € 6.000,- aan begrazingsvergoeding betaald aan de SSGN. Voor 2016 zijn weer – met instemming van de SSGN – dezelfde financiële afspraken gemaakt wat uiteindelijk zou kunnen leiden tot een maximale begrazingsvergoeding van € 17.500,—. Uiteraard is dat afhankelijk van de omvang van de kudde (thans circa 210 schapen) en het aantal geleverde graasuren.

Inkomsten voor de gemeente

De gemeente Nunspeet ontvangt van de provincie Gelderland de volgende subsidies:

- € 19.200,- per jaar voor de uitvoering van het project 'Natuurbeheer met schaapskuddes' voor de jaren 2015 t/m 2019.
- € 6.000,- per jaar voor openstelling en publieksactiviteiten schaapskooi Elspeet voor de jaren 2015 t/m 2019.

De totale inkomsten in 2016 voor de gemeente zijn afgerond € 25.200,—. Dit bedrag gebruikt de gemeente als dekkingsmiddel voor de kosten die de gemeente Nunspeet maakt voor de SSGN/schaapskudde.

Reserveringen door de gemeente

Voor de bouw van een nieuwe schaapskooi heeft de gemeente in de reserve IRTV een bedrag van € 100.000,— gelabeld.

Exploitatiebegroting van de SSGN

Voor de goede orde is ter kennisname bijgewoegd:

- Jaarrekening 2014 SSGN.
- Voorlopige begroting 2016-2018 SSGN. Ter toelichting stelt het bestuur van de SSGN het volgende. "Met name voor 2018 (als we de nieuwe kooi zouden moeten hebben) is een aantal aannames gedaan. De SSGN gaat er onder andere van uit dat de geldstroom vanuit de gemeente min of meer gelijk blijft, maar dat er mogelijk een verschuiving zal zijn van subsidie naar begrazingsvergoeding. Verder heeft de SSGN hierin nog geen financieringskosten voor de nieuwe kooi opgenomen. Mocht het nodig blijken om als SSGN voor de kooi geld te lenen, dan zal het plaatje er uiteraard anders uit gaan zien. Uitgangspunt blijft dat we voor langere termijn een stabiele begroting hebben en niet interen op ons vermogen. Dit vermogen houdt de SSGN aan om fluctuaties, die zich kunnen voordoen, op te kunnen vangen. Het streven is dat dit vermogen circa 25% moet zijn van het jaarbudget." Einde toelichting SSGN.

3. Toekomstvisie van de SSGN.

Nadat duidelijk werd dat de realisering van een nieuwe schaapskooi voor 1 januari 2016 niet meer haalbaar was, gaf het bestuur van de SSGN in de brief van 22 mei 2015 haar visie op de toekomst van de schaapskudde weer. Kort samengevat stelt de SSGN het volgende:

- Er is behoefte aan een stabiel inkomen in de vorm van sluitende afspraken over de begrazingsvergoeding ingevolge de begrazingsovereenkomst 2014-2019.

- De kudde van 160 schapen moet groeien naar 275 schapen om hierdoor structureel voldoende inkomsten uit de begrazingsovereenkomst te kunnen genereren.
- Doel van de schaapskudde is in hoofdzaak begrazing en een afgeleide is de toeristisch-recreatieve, educatieve en cultuur-historische functie.
- Een nieuwe schaapskooi dient uitsluitend ter ondersteuning van het begrazingsbeheer en wordt geen toeristische trekpleister. De evenementen als lammetjesdag en schaapscheerdersfeest blijven in/bij de huidige kooi plaatsvinden. Het bestuur van de SSGN en de herders streven er ook naar om de toeristen te faciliteren in het ontmoeten van de kudde in haar natuurlijke omgeving, op de heide.

4. Uitgangspunten in relatie tot realisering nieuwe schaapskooi.

Deze uitgangspuntennotitie dient ervoor om straks gedragen keuzes naar de toekomst toe te kunnen maken als het gaat om de realisering van een nieuwe schaapskooi. Die uitgangspunten zien op de volgende onderwerpen:

- a) Doel van de schaapskudde.
- b) Omvang van de schaapskudde.
- c) Wel of geen nieuwe schaapskooi.
- d) Behoud van de huidige kooi.
- e) Financiën.

Doel van de schaapskudde

Doel van de schaapskudde voor de SSGN is in hoofdzaak begrazing van natuurterreinen. Dit volgt uit de door de raad vastgestelde heidebeheersvisie en de begrazingsovereenkomst die het college heeft afgesloten met de SSGN. De SSGN ziet juist in de begrazing van de heide perspectief van financiële stabiliteit. Nevendoelen van de schaapskudde zijn de volgende: toerisme-recreatie, educatie en cultuur-historie.

Uitgangspunt 1 (doel schaapskudde)

Uit oogpunt van de gemeentelijke heidebeheersvisie en de begrazingsovereenkomst instemmen met het uitgangspunt dat het hoofddoel van de schaapskudde begrazing is en dat de toeristisch-recreatieve activiteiten, educatie en cultuur-historie nevendoelen van de kudde zijn.

Omvang van de schaapskudde

Zoals gesteld, de schaapskudde dient primair voor begrazing van de heideterreinen. Om uiteindelijk te kunnen voldoen aan de voorwaarden van de begrazingsovereenkomst en als SSGN te kunnen rekenen op een maximale begrazingsvergoeding, dient de kudde te groeien naar een omvang van 300 schapen.

Uitgangspunt 2 (omvang schaapskudde)

Uit oogpunt van het hoofddoel van de schaapskudde (begrazing) instemmen met het voornemen van de SSGN om de schaapskudde te laten groeien naar een omvang van 300 schapen.

Wel of geen nieuwe schaapskooi of - onderkomen

De inspanningen voor de realisering van een nieuwe kooi dateren al vanaf 2002. In het gesprek met wethouder Storteboom van 14 april 2016 heeft het bestuur van de SSGN bevestigd dat ze nog steeds wil gaan voor een nieuw onderkomen voor de schaapskudde. De huidige kooi heeft namelijk maar een maximale capaciteit van 160 schapen. Daarbij heeft de SSGN voorkeur voor een sobere, maar traditionele kooi. Dus geen megakooi met een bezoekerscentrum, maar in de historische context wel een combinatie van kooi, kralen en begrazing waar de toeristisch-recreatieve activiteiten verspreid in de dorpen Elspeet, Vierhouten, het gerevitaliseerde dagrecreatiegebied Stakenbergweg en op de heide plaatsvinden.

Uitgangspunt 3 (wel of geen nieuwe kooi)

Vanwege de uiteindelijke gewenste omvang van de schaapskudde (300 schapen) instemmen met het uitgangspunt van de SSGN om een nieuwe schaapskooi te realiseren.

Behoud van de huidige kooi

De SSGN wil de toeristische evenementen (lammetjesdag en schaapscheerdersfeest) blijven organiseren bij de bestaande schaapskooi aan de Stakenbergweg.

Voor het overige worden toeristische activiteiten van de schaapskudde aangeboden in haar natuurlijke omgeving, namelijk op de heide.

Uitgangspunt 4 (huidige schaapskooi)

Instemmen met het uitgangspunt om de bestaande schaapskooi te handhaven en te behouden voor toeristische evenementen (lammetjesdag, schaapscheerdersfeest) gelieerd aan de schaapskudde.

Financiën

De SSGN stelt zich tot doel dat de kudde uiteindelijk moet groeien naar 280 tot 300 schapen om hierdoor structureel voldoende inkomsten (met name via de begrazingsovereenkomst) te kunnen genereren. De SSGN geeft aan dat de structurele inkomsten met een grotere kudde en nieuwe schaapskooi genoegzaam opwegen tegen de extra kosten die daarmee gemoeid zijn. Het is straks aan de SSGN om zicht te hebben dat de nieuwe kooi voor haar financieel haalbaar is (subsidies, sponsoring, etc). Voor de gemeente geldt dat zij maximaal € 100.000,- bijdraagt aan een nieuwe kooi en eventueel voor dat doel gemeentegrond beschikbaar stelt.

Uitgangspunt 5 (financiën)

- Voor de investering van de nieuwe kooi draagt de gemeente maximaal € 100.000,- bij en stelt eventueel voor dat doel gemeentegrond beschikbaar.
- De kosten van onderhoud en beheer van de bestaande kooi blijven voor rekening van de gemeente.
- De kosten van onderhoud en beheer van de nieuwe kooi zijn voor rekening van de SSGN.

5. Uitwerking.

Indien de raadscommissie Maatschappij en Middelen de uitgangspunten in deze notitie kan onderschrijven, kan de SSGN aan de slag met de planvorming voor de realisering van een nieuwe schaapskooi. Daartoe zal het college met de SSGN een uitvoeringsovereenkomst sluiten, waarin over en weer de rollen en (financiële) randvoorwaarden worden vastgelegd.

Voor de realisering van een nieuwe schaapskooi is de locatie uiteraard van groot belang. Samen met de SSGN zal het college op zoek gaan naar geschikte locaties en deze vooraf voorleggen aan de provincie Gelderland in verband met toetsing aan de Omgevingsvisie en de Natuurbeschermingswet. Locaties in het Gelders Natuurnetwerk (voorheen EHS) lijken uitgesloten, maar de Groene Ontwikkelzone biedt waarschijnlijk meer perspectief. De nieuwe kooi moet inpasbaar zijn in het landschap, beschikken over voldoende parkeerplaatsen (norm nader te bepalen) en een goede ontsluiting.

Zodra er een of meerdere locaties geschikt worden geacht, worden deze vooraf aan de raadscommissie Maatschappij en Middelen voorgelegd.

Tot slot. Het is straks ook aan de SSGN om samen met de gemeente maatschappelijk draagvlak te creëren voor met name de locatie van een nieuwe schaapskooi.

6. Bijlagen

- Jaarrekening 2015 SSGN.
- Voorlopige begroting 2016 t/m 2018 SSGN.
- Brief 22 mei 2015 van SSGN inzake haar visie op de toekomst van de schaapskudde.

Team Bestuur,

d.d. 29 april 2016

Toelichting grondslagen

In dit document kunt u secties vinden die onleesbaar zijn gemaakt. Deze informatie is achterwege gelaten op basis van de Wet open overheid (Woo). De letter die hierbij is vermeld correspondeert met de bijbehorende grondslag in onderstaand overzicht.

J Art. 5.1 lid 2 sub e

Het belang van de openbaarmaking van deze informatie weegt niet op tegen het belang van de eerbiediging van de persoonlijke levenssfeer van betrokkenen